

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá verbálními prefixy a analýzou jejich užití v textech nerodilých mluvčích češtiny. Teoretická část poskytuje přehled o verbálních prefixech a jejich gramaticko-lexikálních funkcích. Hlavní pozornost je věnována prefixům z hlediska češtiny jako cizího jazyka: je popsána problematika užití verbálních prefixů v projevech jinojazyčných mluvčích a způsoby prezentace verbálních prefixů v učebních materiálech pro cizince. Také je představen Český národní korpus a jiné online nástroje jako pomocné materiály pro studium českých prefigovaných sloves.

Analytická část práce se zaměřuje na zmapování užití verbálních prefixů v psaných textech nerodilých mluvčích češtiny na úrovni B2 a navrhuje kompenzační cvičení pro nácvik zjištěných problematických jevů. Výzkum je založen na datech žákovského korpusu CzeSL-SGT. Korpusová cvičení jsou vytvořena na základě reprezentativního korpusu češtiny SYN2020. V práci jsou uvedeny příklady užití prefigovaných sloves v textech nerodilých mluvčích. Verbální prefixy jsou charakterizovány z hlediska sémantiky, důraz je kladen na chybovou analýzu užití prefixů.

Výsledky analýzy ukazují, že prefixy s nejbohatší sémantikou mají v žákovských textech největší zastoupení, naproti tomu se prefixy s nízkým počtem významů vyskytují mnohem méně. V užití verbálních prefixů nerodilými mluvčími se objevují chyby pravopisné, nadbytečné užití prefixů a záměna prefixů. Je patrný negativní transfer z mateřského jazyka žáků, také se projevuje tendence nevhodného užití dokonavých sloves místo nedokonavých. Výsledky analýzy poukazují na nedostatečné porozumění nerodilými mluvčími sémantických rozdílů mezi jednotlivými prefixy. Proto práce zdůrazňuje důležitost studia slovtvorných prostředků v češtině pro cizince s cílem rozvíjet u studentů schopnost rozlišovat jemné sémantické nuance prefixů ve spojení s různými slovesy.

Klíčová slova

verbální prefixy, vidové dvojice, čeština jako cizí jazyk, žákovský korpus, úroveň B2